
Sekretess och tystnadsplikt i Region Västmanland

SYFTE

Att samtliga medarbetare i Region Västmanland (regionen) har kunskap om och följer regelverket kring sekretess och tystnadsplikt.

BESKRIVNING

Offentlighet och sekretess

Regionen är en myndighet och omfattas därmed av offentlighetsprincipen. Det innebär att den information som finns i allmänna handlingar är offentlig, om det inte finns en bestämmelse i Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, som medför att handlingen kan beläggas med sekretess. Samma regler gäller i huvudsak för regionens bolag. OSL reglerar uttömmande för vilka uppgifter sekretess gäller.

Begreppet "allmän handling" omfattar både information på papper och i IT-system. Det avser text, bilder, film och annat som kan läsas, analogt eller elektroniskt.

OSL innehåller bl.a. bestämmelser om sekretess på ett antal olika områden, t.ex. för patienter i hälso- och sjukvården, sekretesskydd för anställda, upphandling m.m. Alla sekretessområden innehåller uppgift om sekretesstidens längd. Tiden gäller både för handlingar och muntliga uppgifter.

Sekretess och meddelarfrihet

Vissa uppgifter omfattas inte av meddelarfrihet, dvs. rätten att meddela vissa sekretessbelagda uppgifter till massmedia i syfte att bli publicerade.

Inskränkningarna framgår i slutet av aktuellt kapitel i OSL under rubriken "Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter". Meddelarfriheten gäller t.ex. aldrig för uppgifter om enskilda patienters hälsotillstånd.

Övrig viktig lagstiftning

Eftersom regionens information till stora delar finns i digital form finns regler för hantering av uppgifter även i personuppgiftslagen (1998:201), PUL, och patientdatalagen (2008:355), PDL. PUL gäller för personuppgiftshantering i allmänhet och PDL är en särskild lag för hantering av patientuppgifter.

Omfattning och krav på underskrift av sekretessförbindelse

Alla anställda, vikarier, uppdragstagare, konsulter, tolkar, politiker, studenter m.fl. omfattas av sekretess och tystnadsplikt i de fall sekretess råder. All personal ska därför informeras om sin tystnadsplikt och underteckna en särskild sekretessförbindelse i samband med att de anställs, anlitas etc. Först därefter får de medges åtkomst till sekretesskyddad information i regionen. Denna sekretessförbindelse finns sist i denna riktlinje.

Sekretess och tystnadsplikt i Region Västmanland

Tillgång till sekretessbelagda uppgifter

Endast de personer som behöver sekretessbelagda uppgifter för att kunna utföra sitt arbete har rätt att ta del av sådana, *oavsett om de finns i pappersdokument eller i elektronisk form*. För inloggning i journalsystem framgår av 4 kap. 1 § PDL att detta endast är tillåtet för personer som har del i vården av patienten eller som behöver det av annan anledning för att sköta sitt arbete i vården. Läs mer om detta i riktlinjen [Åtkomst till patientuppgifter i journal](#)

Alla aktiviteter i IT-system sparas och loggarna kan granskas. Läs mer om detta i riktlinjen [Loggranskning](#)

Några viktiga saker att tänka på:

- Tystnadsplikt och sekretess gäller även under fritiden samt efter avslutad anställning
- Ingen har rätt att ta del av sekretessbelagda uppgifter om de inte behövs för arbetets utförande
- Att ge någon utomstående sekretessbelagda uppgifter kan vara brott mot tystnadsplikten, vilket är straffbart
- Att bereda sig tillgång till sekretessbelagda uppgifter i elektronisk form utan att det ingår i arbetsuppgifterna kan bedömas som dataintrång, vilket är straffbart

All personal m.fl. måste ha fördjupade kunskaper om den sekretess som aktuell för den egna tjänsten och det egna arbetsområdet. Det är respektive chefs ansvar att sådan kunskap förmedlas till medarbetarna.

Sekretessens omfattning

Sekretessen kan vara av olika styrka och ibland total. Detta anges i de olika kapitlen och paragraferna i OSL. Total sekretess innebär att det inte finns något utrymme för sekretessprövning och ett utlämnande får då inte ske. Till exempel är telefonväxeln ett sådant område, 40 kap. 4 § OSL.

Stark sekretess innebär att man utgår från att sekretess råder om det inte står klart att ett utlämnande av en uppgift kan göras utan att den rör eller närstående lider men om uppgiften röjs. Till exempel är sekretessen kring patientuppgifter ett sådant område, 25 kap. OSL.

Svag sekretess innebär att man utgår från att uppgiften är offentlig. Sekretess gäller endast om det kan antas att den rör eller närstående lider men (skada) om uppgiften röjs.

Patientuppgifter och vårdsekretess

Alla uppgifter om patienters hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, i t.ex. journal eller administrativa system omfattas av sekretess, 25 kap. 1 § OSL, s.k. vårdsekretess. Denna sekretess gäller även för uppgift att någon är/varit intagen eller har besökt/ska besöka sjukhus eller mottagning.

Sekretess och tystnadsplikt i Region Västmanland

Förutom hälso- och sjukvårdspersonal, det vill säga de som har legitimation eller som biträder sådan personal, hanterar även andra yrkesgrupper sekretessbelagd information om patienter. Det kan vara till exempel personal som arbetar med fakturahantering, journalskrivning, diarieföring, arkivering, systemförvaltning med mera. All personal, oavsett yrkeskategori, som hanterar patientuppgifter i regionen omfattas av tystnadsplikten och reglerna i OSL, PDL och PUL

Vårdsekretessen är stark, vilket innebär att i normalfallet är uppgifterna sekretessbelagda. Uppgifterna kan endast lämnas ut om det finns stöd för det i OSL genom undantagsbestämmelse eller att man är säker på att det inte är till men för patienten. I en s.k. sekretessprövning avgörs om uppgifterna kan lämnas ut eller inte. Har patienten lämnat samtycke till att lämna ut en uppgift behövs vanligen ingen prövning. Läs mer i riktlinjen [Utlämnande av journalhandlingar](#)

Vid sammanhållen journalföring med andra vårdgivare finns regler i 25 kap. 2 § OSL och 6 kap. PDL som anger i vilka situationer det är tillåtet att ta del av andra vårdgivares journaluppgifter. Läs mer i riktlinjen [Rätt att ta del av journaluppgifter vid sammanhållen journalföring](#)

Endast i vissa ovanliga undantagsfall kan sekretess gälla mot patienten själv. Det är om det med hänsyn till ändamålet med vården eller behandlingen är av synnerlig vikt att uppgiften inte lämnas till patienten, 25 kap 6 § OSL. Vidare kan sekretess gälla, enligt 25 kap 7 § OSL, i förhållande till den en anmälan avser, för anmälan eller utsaga av enskild om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden både när det gäller innehåll och uppgiftslämnarens namn. Detta under förutsättning att det kan antas att fara uppkommer för våld eller annat men.

Vissa beslut inom vården är offentliga. Enligt 25 kap 10 § OSL gäller det vissa beslut som rör psykiatrisk tvångsvård, rättspsykiatrisk vård och enligt smittskyddslagen, om beslutet angår frihetsberövande åtgärd. Även beslut som rör ärenden om klagomål mot hälso- och sjukvården eller dess personal och beslut om omhändertagande eller återlämnande av patientjournal är offentliga samt socialstyrelsens beslut om legitimation, särskilt förordnande att utöva yrke och bevis om specialistkompetens samt om prövotid och återkallelse.

Sekretess för underårig mot vårdnadshavare regleras i 12 kap 3 § OSL.

Vårdnadshavare har ofta rätt att ta del av journalhandlingar om barnet. Om barnet kan antas lida *betydande men* kan dock uppgifterna hemlighållas för vårdnadshavare. Det kan t.ex. vara i vårdnadstvister om uppgifterna kan tänkas användas för att skada barnet. Om hälso- och sjukvårdspersonalen anser att barnet uppnått sådan mognad och utveckling och barnet vill att vissa uppgifter ska hemlighållas så kan sekretess gälla mot vårdnadshavarna.

Sekretess och tystnadsplikt i Region Västmanland

Sekretess för vissa uppgifter om personal

Vissa uppgifter om personalen skyddas i 39 kap OSL. Namn och arbetsplats har svag sekretess och är vanligen inte hemliga uppgifter. Men om man befärar att en arbetstagare kan komma att utsättas för våld eller annat allvarligt men så kan namnet hemlighållas enligt 39 kap 3 § OSL. Patienter och andra som kommer i kontakt med myndigheten har dock ett berättigat intresse av att veta vem som handlagt ett visst ärende eller vem som utfört en viss vårdåtgärd och har rätt att få uppgift om namnet.

Uppgifter om anställdas kompetens, legitimation, lön och andra ersättningar samt ansökningshandlingar till tjänster har svag sekretess, det vill säga de är vanligen offentliga. Det ska föreligga allvarligt men för den anställda för att vägra ett utlämnade av sådan uppgift.

Personliga förhållanden i personalsocial verksamhet, som rör psykologisk undersökning eller behandling med mera har stark sekretess. Omplacering, rehabilitering, pensionering med mera samt även vissa uppgifter i medarbetarsamtal om det rör personliga förhållanden omfattas av svag sekretess. Fotografisk bild på tjänstekort omfattas av stark sekretess.

Beslut om anställning, pension, omplacering och disciplinåtgärd omfattas inte av sekretess.

Bestämmelserna i 10 § i Offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) skyddar hälso- och sjukvårdspersonalens hemadresser, hemtelefonnummer och personnummer. Uppgifterna kan bara lämnas ut om man är helt säker på att det inte är till men för den anställda eller med samtycke. Övriga anställda har inte denna starka sekretess.

Frågor

Vid eventuella frågor kontakta din närmaste chef eller någon av regionens jurister.

[Underskrift av sekretessbestämmelser.](#)